

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЯ МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО
Генерален директор

Brussels
MARE/A2/EL

Относно: Препоръка, свързана с предизвикателствата в научните изследвания и иновациите в аквакултурата в Черно море (Румъния и България)

Уважаеми г-н Бухай,

Бих искала да Ви благодаря за Вашето писмо от август 2023 г. с препоръки до Европейската комисия (ЕК) и държавите членки (Румъния и България) относно изследванията и иновациите в сектора на аквакултурите в Черно море.

Що се отнася до препоръката Ви към държавите-членки да ускорят законодателните промени и да облекчат административно създаването на стопанства за аквакултури и дейности в Черно море, бих искала да Ви информирам, че Комисията, като част от изпълнението на „Стратегически насоки за устойчиво развитие на аквакултурата в ЕС за периода 2021-2030 г.“ (наричани по-нататък **Стратегическите насоки**), работи върху документ с насоки, който консолидира добрите практики относно регулаторните и административните процедури, свързани с аквакултурите, и включва конкретни примери. Целта е да се предложат на органите на държавите-членки и на лицата, изготвящи политиките потенциални решения за рационализиране на регулаторната и административната рамка и за улесняване на развитието на сектора на аквакултурата в ЕС. Очаква се публикуването му в началото на 2024 г.

По отношение на **проекти и инициативи, които биха могли да подпомогнат технологичния трансфер към развитието на аквакултурата в Черно море**, Общият дневен ред (ОДР) има силен акцент върху регионалното развитие на устойчив сектор на аквакултурата. През юли 2023 г. шестте държави, участващи в ОДР, се споразумяха за създаването на първата техническа група от експерти по ОДР. Избраната тема беше устойчивата аквакултура, тъй като се счита, че има голям потенциал за развитие в този морски басейн. Експертите се срещнаха през септември 2023 г., за да обсъдят и договорят темите, които ще бъдат разгледани, най-вече управление, изграждане на капацитет, най-добри практики и пилотни проекти, включващи традиционни и нови практики и методи. Работата на групата официално започна на 23 ноември 2023 г. на специална среща, организирана успоредно с Годишната конференция на заинтересованите страни на Black Sea Common Maritime Agenda (Общ дневен ред за Черно море) в Букурещ, Румъния. Подкрепена от механизма за подпомагане на Черно море и активирана от Комисията (DG MARE и CINEA), работата на групата се фокусира върху насърчаване на сътрудничеството, споделяне на опит и знания, като същевременно идентифицира подходящи възможности за финансиране за подкрепа на проекти и синергии с

инициативи като техническите групи, активирани в рамките на инициативата WestMed и Атлантическата морска стратегия, механизма на ЕС за подпомагане на аквакултурите и тематичната платформа S3 (интелигентна специализация) за устойчива синя икономика (особено нейните тематични партньорства). Външни експерти по аквакултури на европейско и регионално ниво участваха в специфични срещи на групата.

Освен това техническата помощ на BlueInvest е отворена за стартиращи фирми и малки и средни предприятия от черноморските страни на ЕС. Компании, инвеститори и заинтересовани страни от страните от ЕС са допустими за подкрепа за инвестиционна готовност (коучинг) и съдействие за набиране на средства. Тези от държави извън ЕС могат да се възползват по други начини, като например като се присъединят към платформата, използват функциите на платформата за намиране на партньори и участват в нейните събития. На 23 ноември 2023 г. се проведе специална сесия „BlueInvest за Черно море“ като част от конференцията на заинтересованите страни на ОДР за Черно море.

Механизмът на ЕС за подпомагане на аквакултурите (Aquaculture Assistance Mechanism - ААМ) предоставя техническа, логистична и административна подкрепа за изпълнението на стратегическите насоки. Създаден е уебсайт¹, който предоставя информация на едно гише за всички области, свързани с устойчивото развитие на аквакултурата. Това включва, например, резултатите от проекти, финансирани от ЕС, доклади, учебни материали и преглед на наличните програми за финансиране на ЕС за аквакултурата, за да се улесни достъпът до финансиране от ЕС.

ААМ също така подкрепя изготвянето на документи с насоки за органите на държавите-членки на ЕС и заинтересованите страни по различни аспекти, свързани с устойчивото развитие на аквакултурата, като например документа с насоки относно регулаторните и административни процедури, споменати по-горе, както и документи с насоки относно достъпа до пространство, адаптиране към изменението на климата, екологични показатели и добри животновъдни практики. ААМ ще осигури обучение на органите на държавите-членки относно прилагането на тези документи с насоки.

Държавите членки могат също да се възползват от Европейската платформа на заинтересованите страни в областта на водораслите (EU4Algae)², която е уникално пространство за сътрудничество между европейските заинтересовани страни в областта на водораслите, включително фермери, производители, продавачи, потребители, разработчици на технологии, както и организации за подпомагане на бизнеса, инвеститори, публични органи, академични среди, изследователи и неправителствени организации. Той също така действа като единен информационен център за покани за финансиране на водорасли, проекти, информация, свързана с бизнеса, проучване и най-добри практики. На оперативно ниво работи в седем работни групи за идентифициране и справяне с най-належащите проблеми за сектора на водораслите.

Що се отнася до Вашата препоръка относно подкрепата на Комисията за инициативи за научни изследвания и иновации, свързани с аквакултурата и свободния достъп до резултати, по-горе бяха описани различни инициативи за тази цел.

¹ <https://aquaculture.ec.europa.eu/>

² https://maritime-forum.ec.europa.eu/theme/blue-economy-and-fisheries/blue-economy/eu4algae_en

Освен това, както знаете, в контекста на Генералната комисия по рибарство за Средиземно и Черно море (GFCM), Научният консултативен комитет по аквакултури (CAQ) има за една от целите си иновациите и споделянето на знания. CAQ предоставя на заинтересованите страни необходимите инструменти, технологии и данни за развитие на устойчива аквакултура. Това се осъществява главно чрез три направления: SIPAM (Система за насърчаване на аквакултурите в Средиземно море), демонстрационни центрове за аквакултури и техническа помощ. В тази рамка бяха създадени Средиземноморските демонстрационни центрове за аквакултури на GFCM за Черно море. Те служат като регионални центрове за устойчиво развитие на аквакултурата чрез изграждане на капацитет и чрез споделяне на опит, най-добри практики, знания, иновации и нови технологии между всички черноморски страни.

Освен това иновациите и научните изследвания са един от императивите за финансиране в рамките на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА). Държавите членки са включили такива ангажименти в своите програми на ЕФМДРА, за които трябва да предоставят и докладват:

- *Румъния*: Финансиране за аквакултури от 75,88 милиона евро по Приоритет 2 („Насърчаване на дейности за устойчива аквакултура и преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура, като по този начин се допринася за продоволствената сигурност в Съюза“), с акцент върху иновациите и научните изследвания, включително от гледна точка на декарбонизацията. Предложените интервенции са в съответствие с многогодишния стратегически план за аквакултурата (MNSPA). Моля, имайте предвид също, че по Програма ЕФМДРА - Приоритет 2, Специфична цел 2.1. „Насърчаване на устойчиви дейности за аквакултури, по-специално засилване на конкурентоспособността на производството на аквакултури“, Румъния избра да включи Индикатор за общ резултат 14 „Иновативни продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи“ с цел от 30 бенефициенти.

- *България*: Финансиране за аквакултури от 24,36 милиона евро по Приоритет 2, който обхваща аквакултурата и преработката и се фокусира върху подкрепата за зелено производство и технологии, както и иновациите и цифровизацията на двата сектора. Предложените интервенции са в съответствие с MNSPA. Моля, имайте предвид също, че в рамките на Приоритет 2, Специфична цел 2.1., България избра да включи Индикатор за общ резултат 14 „Иновативни продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи“ с цел от 28 бенефициенти.

Стратегическите насоки също така определят „увеличаването на знанията и иновациите“ като една от 4-те хоризонтални цели за развитието на аквакултурите в ЕС и препоръчват действия за Комисията, държавите-членки и Консултативния съвет по аквакултури. В контекста на изпълнението на насоките Комисията подкрепя научноизследователската и иновационна дейност в областта на устойчивата аквакултура, по-специално чрез Хоризонт Европа (Horizon Europe). Моля, вижте по-долу някои текущи проекти по Хоризонт Европа:

- ULTFARMS - кръгова ниска трофична офшорна аквакултура във вятърни паркове и възстановяване на морското пространство (юни 2023 г. – юли 2026 г.)

▪ LOCALITY – положителни за природата храни, селскостопански, аквакултурни и текстилни продукти на основата на водорасли, произведени в екосистемите на Северно и Балтийско море (юни 2023 г. – май 2027 г.)

▪ Cure4Aqua (ноември 2022 г. – април 2027 г.) – оздравяване на аквакултурата в ЕС чрез създаване на иновации за здравето и хуманното отношение. Този проект ще разработи нови подходи за предотвратяване на болести по водните риби.

▪ IGNITION (ноември 2022-октомври 2026) – разработване на иновативни инструменти за превенция на болести в аквакултурите.

▪ OrganicTarget4EU (септември 2022 г.–февруари 2026 г.) – който ще разработи сценарии за насърчаване на биологичното земеделие (включително биологичната аквакултура).

▪ SeaMark (юли 2022 г. – юни 2026 г.), който се фокусира върху пазарни приложения, базирани на морски водорасли, и интегрирана мултитрофична аквакултура (ИМТА).

▪ OLAMUR (януари 2023 г. – декември 2026 г.), проект на мисията на ЕС - Ocean Lighthouse за отглеждане на морски водорасли и черни миди (blue mussels) във вятърни паркове в Северно и Балтийско море. Този проект ще създаде три пилотни демонстрационни обекта, където водорасли и черни миди ще се отглеждат във вятърни паркове или в близост до ферма за пъстърва.

В момента има и две отворени покани:

▪ Отворена покана за „селективно развъждане за биологична аквакултура“: поканата е отворена до 22/2/2024 г.

▪ Отворена покана за „минимизиране на въздействието на климата върху аквакултурите“: поканата е отворена до 22/2/2024 г. за концептуална бележка, с пълно предложение за проект до 17/9/2024 г.

Освен това наскоро започнаха два проекта на EMFAF за развитие на умения в аквакултурата, по-специално BlueAquaEdu и BOUTCAR.

Допълнителна информация за проектите е достъпна на уебсайта на ЕС за аквакултури³.

Очаквам с нетърпение нашето продължаващо ползотворно сътрудничество. Ако имате допълнителни въпроси относно този отговор, моля, свържете се с г-жа Джулия Рубек, нашия координатор на Консултативните съвети, чрез функционалната пощенска кутия MARE-AC@ec.europa.eu.

С уважение,

Чарлина ВИЧЕВА

³ <https://aquaculture.ec.europa.eu/>

Копие:

Elena Peneva elena.peneva@blsaceu.eu

Mihaela Mirea Candea

mihaela.mirea@blsaceu.eu

Yordan Gospodinov

yordan.gospodinov@blsac.eu

Electronically signed on 21/12/2023 16:14 (UTC+01) in accordance with Article 11 of Commission Decision (EU) 2021/2121